

Марченко Олександр
випускник аспірантури
Черкаський державний технологічний університет
м. Черкаси, Україна
Oleksandr Marchenko
a graduate of postgraduate studies
Cherkasy State Technological University
Cherkasy, Ukraine

ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ У РЕГУЛЮВАННІ РОЗВИТКУ ІТ-СФЕРИ THE ECONOMIC POLICY OF THE STATE IN REGULATING THE DEVELOPMENT OF THE IT SPHERE

За сучасних умов господарювання економічна політика виступає одним з найбільш впливових видів досліджуваного терміну, так як саме вона регулює основи взаємовідносин у найбільш важливому для економічного розвитку країні секторі – економіці. Економічна політика реалізується через діяльність органів державної влади та управління з метою забезпечення реалізації виробничо-господарських, комерційних та фінансово-грошових відносин в країні. Важливу роль в успішній реалізації цілей економічної політики має також відігравати державно-приватне партнерство, на основі якого мають бути залученими інвестиційні кошти на модернізацію технологій, обладнання та методів управління у промисловому секторі економіки.

Реалізують економічну політику органи державної влади шляхом створення сприятливих організаційно-правових умов та прийняття конкретних управлінських рішень впливу на певні економічні процеси, спрямованих на розв'язання певної проблеми [1]. Від того, наскільки ці рішення є економічно обґрунтованими та такими, що враховують по максимуму інтереси всіх стейкхолдерів і, в першу чергу, населення країни, буде залежати результативність економічної політики та загальний рівень конкурентоспроможності економіки країни на світовому рівні.

Науковці надають різні визначення терміну «економічна політика» (табл. 1), хоча за змістовним навантаженням визначення є однорідними та схожими.

Таблиця 1

Підходи до визначення змісту терміну «економічна політика»

Автор та джерело	Змістовне навантаження та особливості розуміння
В. Микитась [1, С. 5]	Генеральна лінія дій держави зі створення інституційних умов розвитку економіки шляхом досягнення поставлених цілей, спрямована на регулювання і вдосконалення економічних параметрів, забезпечення і стабільне, ефективне функціонування суспільного відтворення
В. Венцель [2, С. 20]	Визначає фінансово-економічний вектор розвитку держави, її внутрішню політику, основні принципи функціонування політичної системи; тісно взаємопов'язана з економічним потенціалом держави, обумовлена її історичним та культурним розвитком
К. Огданський [3, С. 137]	Припускає чітко визначену відповідальність регіонів за свій розвиток, що так само, як і центр, несуть відповідальність за єдність економічного простору та зниження його контрастності
О. Куць [4, С. 241-242]	Має базуватись на таких засадах, щоб враховувати, з одного боку, багатогранність теорій про місце держави в економіці, а з іншого – базуватися на ретельному аналізі факторів і причин, які обумовили в різних країнах на різноманітних етапах зміну наукових положень, що приймалися за основу при реалізації економічної політики та визначенні місця держави
М. Дороніна, Д. Горовий [5]	Система економічних заходів, що здійснюються державою в інтересах усього суспільства, яка формується як центральними, так і регіональними органами влади. Це система економічних заходів, здійснюваних державою в сфері суспільного відтворення
О. Заклекта, О. Шиманська [6]	Система заходів, спрямована на розв'язання господарських проблем з метою збалансованого розвитку суспільного виробництва. Головну роль відіграють органи виконавчої влади на всіх рівнях та неурядові організації, які безпосередньо зацікавлені в реалізації певної політики

Економічна політика представляє собою систему заходів, важелів, управлінських стратегій, інструментів та технологій у сфері управління економікою на державному рівні, які реалізовує влада відповідно до встановлених стратегічних пріоритетів соціально-економічного розвитку країни. Для того, щоб мати можливість ці пріоритети реалізувати на практиці, мають бути одночасно задіяними різні види економічної політики, які виступаю в ролі складових загальної системи соціально-економічного регулювання діяльності державної та регіональної влади. Критеріальними межами можливостей досягнення ефективності економічної політики виступають обсяги всіх видів ресурсів, наявність управлінських стратегій та провідних інноваційних технологій, демографічний стан та професійно-кваліфікаційний рівень населення. При цьому розрізняють вісім основних видів економічної політики на державному рівні (рис. 1). На рисунку представлено лише основні види економічної політики, хоча у функціонування країни на економічному плані існує ще й інші складові, так як торгівельна, промислова, аграрна, харчова, будівельна, ІТ, цінова, валютна, амортизаційна, банківська, біржова, транспортна, протимонопольна, грошово-кредитна, правова, політика в області зайнятості та регулювання ринку праці тощо. Кожна з перелічених складових або напрямів можуть розглядатися як окремі структурні складові вже перелічених видів економічної політики країни.

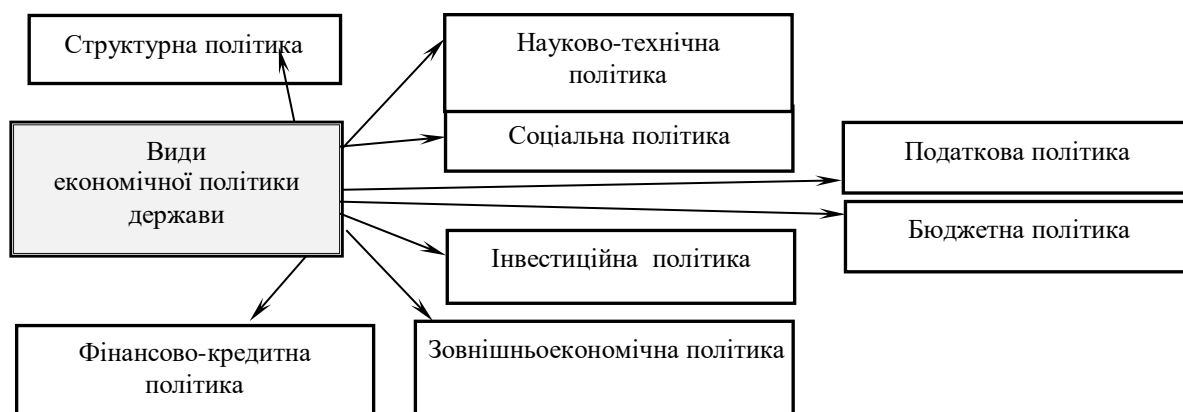

Рис. 1. Види економічної політики на державному рівні

Перелік видів економічної політики свідчить про те, що ретельне виконання всіх проголошених владою цілей та залучення всіх перелічених на рисунку видів буде сприяти її проникненню у всі сфери економічного життя країни та забезпечення всіх потреб населення, що виникають під час життєдіяльності.

Це пов'язано із тим, що товарно-грошові відносини пронизують всі сфери життя людини та будь-який вплив на них веде до трансформації всіх інших складових економічного розвитку країни, на її макроекономічних показниках та рівні конкурентоспроможності. Саме через таку впливовість та багатоаспектність економічна політика представляє собою доволі складний механізм реалізації обраної економічної стратегії, ефективно впровадити який вдається не кожному владному органу, не кожному уряду та не кожній країні.

Економічна політика регулювання розвитку ІТ-сфери має дуже важливе значення для успішності функціонування всієї економічної політики України. ІТ-сфера в країні формувалась поступово протягом всього періоду незалежності та в останні роки набула настільки потужних тенденцій розвитку, що зайняла друге місце у рейтингу послуг, що Україна експортує за межі країни [7, С. 78-79]. Така швидкість змін пов'язана із потужними тенденціями цифровізації, що проникають у всі без виключення сфери життя людини і це дозволило сьогодні досягти галузі щорічних темпів зростання на рівні двадцяти відсотків, що є навіть вищим, ніж середньосвітові темпи зростання ринку ІТ-послуг. Зростає роль та доля ІТ-аутсорсингу у розвитку ІТ-сфери країни. Тобто для розвитку економіки країни ІТ-сфера

стає сьогодні не лише фактором суттєвого підвищення рівні інноваційності та прогресивності всіх видів технологій та інструментів на всіх рівнях управління, а й виступає джерелом наповнення державного бюджету країни валютними надходженнями. Така обставина за умов тотального дефіциту, викликаного тривалими та виснажливими воєнними діями, стає одним із тригерів доведення спроможності України бути незалежною європейською країною зі своєю мовою, ідентичністю, історією, культурою та високо професійною й конкурентоспроможною ІТ-сферою.

При обґрунтуванні інструментарію економічної політики щодо формування ефективного ринку ІТ-послуг в країні слід враховувати два обтяжливих фактори, які прямим чином будуть впливати на її результативність. До таких факторів, по-перше, відноситься високий рівень конкуренції за проекти, замовників та фахівців на світовому ринку ІТ-послуг, і не завжди перемога на боці українських ІТ-компаній, та, по-друге, спостерігається доволі потужний процес «витоку мозків» ІТ-фахівців за межі України, навіть якщо територіально носій цих «мозків» залишається в країні [7, С. 79]. Ключовим фактором при прийнятті ІТ-фахівцями остаточних рішень тут виступає рівень оплати праці таких професіоналів та можливості долучитися до виконання проектів світового значення та рівня.

Експортна орієнтація ІТ-сфери України пов'язана з тим, що ринок праці у ІТ-сфері та пропозиція високо професійних фахівців в країні розвивається більш потужними темпами, ніж ринок товарів і послуг, що суттєвим чином обмежує можливості для розвитку внутрішнього аутсорсингу. В Україні практично відсутні платоспроможні замовники на продукцію ІТ-сфери, а техніко-технологічний та програмний рівень українських замовлень поступається рівнем прогресивності проектів західних замовників. Це відбувається через різницю у науково-технічному та техніко-технологічному рівнях економіки України та розвинених країн Європи і світу. При цьому основними замовниками української продукції ІТ-послуг виступають представники бізнесу таких країн, як США, Великобританія, Німеччина, Канада, Ізраїль, Швеція та Швейцарія [7, С. 79].

Отже, економічна політика регулювання розвитку ІТ-сфери України має орієнтуватися на певні вектори розвитку, що дозволить згуртувати та спрямувати фахівців ІТ-сфери країни на успішне розв'язання широкого спектру проблем, що існують сьогодні в економіці країни та прогнозовано заявляться у повоєнний період (рис. 2).

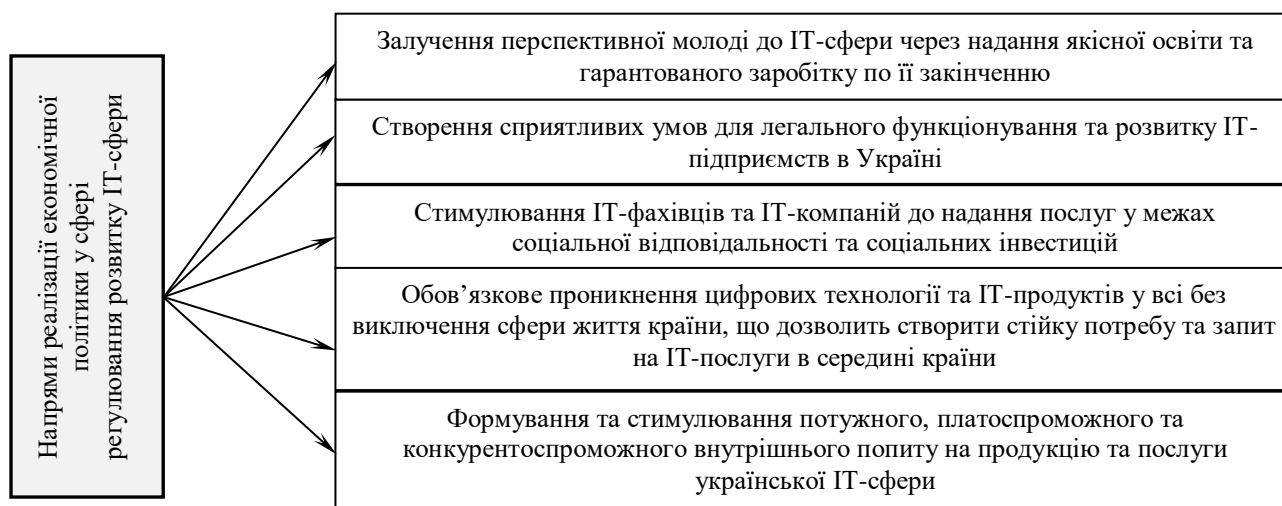

Рис. 2. Напрями реалізації економічної політики у сфері регулювання розвитку ІТ-сфери

Крім того, обов'язково слід акцентувати увагу на тому факті, що виконані українськими ІТ-фахівцями замовлення в межах аутсорсингу передаються іноземним замовникам, після чого кінцевий програмний продукт виходить на ринок під брендом замовника. Таким чином відбувається вимивання та поглинання економічно розвиненими країнами українського людського капіталу та талантів у ІТ-сфері задля досягнення більш високих темпів соціально-економічного розвитку безпосередньо розвинених країн світу.

Користь для економіки України у цьому випадку буде проявлятися лише у вигляді зростання купівельної спроможності українських домогосподарств, до складу яких входять ІТ-фахівці, що працюють віддалено з території України. Якщо такі фахівці мають активну громадянську позицію, то свою професійну діяльність в діловому середовищі України вони також легалізують та будуть сплачувати встановлені розміри податків, тим самим роблячи свій вклад у наповнення бюджетів регіонального та національного рівня.

Втілення у життя перелічених векторів економічної політики регулювання розвитку ІТ-сфери України дозволить підвищити рівень інноваційності ділового середовища та економіки країни в цілому, посилити рівень соціально-економічного забезпечення населення країни та наблизити настання реалізацію у повній мірі принципів смарт-спеціалізації, смарт-економіки та економіки знань в країні.

Перелік використаних джерел:

1. Микитась В.В. Теоретичні аспекти формування ефективної економічної політики держави за сучасних умов. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 34. С. 3-8.
2. Венцель В.Т. Комплементарність соціальної та економічної політики держави: теоретично-прикладні аспекти та сучасні тенденції. *Актуальні проблеми державного управління*. 2019. № 1. С. 19-26.
3. Огданський К.М. Основи системного підходу в процесі побудови якісної регіональної економічної політики. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 6(2). С. 136-138.
4. Куць О.І. Концептуальні засади формування економічної політики, прогнозування та наукового забезпечення розвитку харчової індустрії. *Продовольчі ресурси*. 2020. Т. 8. №15. С. 238-252.
5. Дороніна М.С., Горовий Д.А. Економічна політика. Харків: Вид. ХДЕУ, 2001. 46 с.
6. Заклекта О.І., Шиманська О.П. Економічна політика. Тернопіль, 2007. 78 с.
7. Горбатенко А.В. Особливості формування маркетингової стратегії на ринку ІТ-послуг. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2019. № 5. С. 73-93.

УДК 658.15

Машлій Галина

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри менеджменту та адміністрування
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Halina Mashlii

PhD (Economics), Docent
Associate professor of Management and Administration Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ DIRECTIONS OF IMPROVING THE FINANCIAL MANAGEMENT OF ENTERPRISES

Забезпечення успішної діяльності підприємства в сучасних ринкових умовах неможливе без налагодження ефективного фінансового менеджменту. Постійне нарощування конкурентного тиску, боротьба за споживача і різноманітні ресурси, у тому числі і фінансові, змушують учасників ринку якнайбільш раціонально здійснювати пошук